

ASSOCIACIÓ D'ANTICS ALUMNES

Col·legi Beat Ramon Llull -Inca-

NUMERO 14
ANY XI
NOVEMBRE 2007
www.beatramonllull.org

L'AMISTAT

UNA FONT D'ALEGRIES

Si hi ha un valor del que tengui molt de sentit el parlar-ne dins una associació de qualsevol tipus, aquest és l'amistat, ja que sigui del tipus que sigui, un club esportiu, un grup de segona o tercera edat, un grup d'esplai, una societat de caça, un col·lectiu de professionals, etc ... sempre hi ha en comú el vincle que els uneix. I darrera aquest, sempre hi respira un ambient de companyerisme, de defensa d'uns amb altres, de recolzament, que jo crec que es pot resumir d'alguna manera dient que hi perviu una certa amistat.

L'amistat la podem entendre com un valor compartit per aquells que es professen una relació molt intensa o més superficial. En un col·lectiu tant gros com el nostre, -l'Associació d'Antics Alumnes d'un col·legi que té més de 75 anys d'història si pensam en l'ensenyament superior, i quasi 100 si pensam amb l'escoleta que va obrir el P. Cerdà-, ningú pensa que tots els llaços entre nosaltres siguin molt forts, però sí que ho són entre determinats grups d'antics alumnes. I si no, demanau què en pensen de les seves trobades a les persones de promocions dels anys 50, 60, ... que se solen trobar periòdicament (alguns anualment i quasi amb compromís d'assistència) o d'aquells que de manera esporàdica s'han trobat en una determinada ocasió. Sé que els qui han alimentat el seu contacte any rera any després de sortir de l'escola, esperen amb anhel el dia de veure en Tomeu, na Maria o en Pep per poder saludar-los, recordar les aventures viscudes dins aquella aula, amb els professors. Creis que dins tot això no hi ha una amistat?

Des de l'Associació pensam un poc en tots i quan tenim una iniciativa ens plantejam si podrà satisfer -i per tant alimentar-, aquesta amistat. Del que feim n'esperam un fruit a mitjà o llarg termini perquè els qui com jo tenim la sort de contactar de tant en tant amb persones d'edats molt diverses, ens adonam de com som rebuts, de com ens parlen, de com ens acolleixen i això és mostra d'una gratitud i d'un grau de confiança que només es pot donar entre els qui hi ha el vincle afectiu de l'amistat.

Malgrat n'hi haurà que no estiguen d'acord amb el que dic, totalment o parcial, vos asseguro que després de la feina feta -i feta amb ganes-, el regust que em queda compensa i encoratja a continuar una tasca que alguns començàreu ara ha fet 11 anys. Precisament a aquests amics em vull referir ja que la seva «brusca» -duïta per un afecte cap a persones amb qui conviviren- de venir a l'escola i començar a cercar noms i noms dins els fitxers, posar ordre i cercar persones, permet que avui uns continuem aquesta tasca i fem per a tots les activitats que ja sabeu (distincions, concursos, full informatiu, pàgina web, publicacions, homenatges, emmagatzemar imatges...).

Per acabar, vull fer referència a aquells a qui ens trob al llarg dels dies. Uns que viuen a prop i amb qui tenc un contacte més directe i físicament proper, però també vull dir que parlo dels qui estant més allunyats i que quan em pos en contacte amb ells -encara que no ens coneixem personalment-, em reben amb la millor abraçada i em donen per escrit, amb imatges i d'una manera sentida el record relacionat amb el Col·legi que és el signe d'aquesta amistat que et fa sentir ple d'alegria.

DE LA PROMOCIÓ DEL 1956-57

El colegio Beato Ramón Llull en el recuerdo (1950-1956)

Transcripció de la segunda entrega, y última, de l'escrit remès pel nostre amic Juan Tous.

(CONTINUACIÓ)

Durante mi estancia en Inca, toda la vida económica giraba en torno a la industria del calzado, no sólo por las 50 fábricas que había, sino también por la economía sumergida que generaban los cientos de mujeres que en sus casas cosían y pegaban pieles y forros a destajo, para que finalmente en las fábricas finalizaran el proceso. La madre de mi amigo Juan Varona cosía varias decenas al día. Recuerdo que a los once años asistí a la inauguración de un monumento en memoria de *mestre* Antonio Fluxà; estaba promovido por la ciudad y por los fabricantes de calzado en agradecimiento a que éste introdujo un nuevo sistema para coser zapatos; fue un acto multitudinario. Dos años después, en 1954, tuvo lugar un nuevo acontecimiento: la inauguración de Radio Juventud de Inca llamada Estación Escuela EFJ 45. Era una emisora de onda media que dio voz a *Es Raiguer*. En esa fecha entró en casa el primer aparato de radio, permitía sintonizar emisoras de onda media y, con mucho ruido, de onda corta. El transistor, inventado en 1948, todavía tardaría varios años en formar parte de nuestras vidas.

Todavía no había llegado el frigorífico; disponíamos de una nevera de madera forrada de cinc con un depósito de agua y un serpentín, sobre él se colocaba una barra de hielo que se compraba en una de las dos fábricas que había en Inca.

INGRESO: Sr. Gabriel Perelló, «Carritus», 1950-51

Fila 1. Desconocido, Serra, Colom, Ferrer i Tous.

Fila 2. Verd, Marqués, Vallés, Jaume, Bennàssar, desconocido

Fila 3. Olivares, Mir, Beltrán, Chinchetru, Jaume i Escarrer

Cuando el sol de primavera iluminaba las tardes me gustaba presenciar la llegada de los trenes que venían de Artà y Sa Pobla que se unían en 'El Empalme' y, formando un solo convoy, a las seis y media salía hacia

Ciutat; el bullicio era enorme, en el andén se vendían las famosas galletas de Inca, en paquetes de cuatro.

Las tardes de los domingos las dedicábamos al cine, que se llamaba Novedades. Estaba en la misma calle del colegio, entonces calle del Viento, esquina a la Gran Vía de Colom. Proyectaban tres películas. La primera, de reestreno. La segunda era una por episodios, a manera de las actuales series de televisión y, por último, la de estreno. En total, más de tres horas de cine.

También vivíamos con intensidad las ferias de otoño que culminaban con el *Dijous Bo*. Recuerdo que el jueves era día de mercado y que, junto al bullicio de los tenderetes, buscaba a los charlatanes que animaban el ambiente. Entre ellos destacaba uno que llamaban *En Penya* que era capaz de vender calcetines y medias después de hacerles pasar la prueba de los alfileres; era un corcho al que había clavado numerosos alfileres que hincaba en la prenda que pretendía vender y lo arrastraba sin que sufriera el más mínimo desperfecto. En otras ocasiones, vendía los más variados objetos a la subasta, con el morbo de regalar el dinero que escondía en la otra mano, yo me quedaba absorto. Este personaje formó parte de la vida cotidiana mallorquina pues era conocido en todos los mercados de la isla: en *Ciutat* los sábados, en Santa María los domingos, etc. Durante mi permanencia en el colegio, formé parte del coro, que intervenía en las grandes fiestas religiosas. Cantábamos el *Tantum ergo* y el *Te Deum*. Creo que el director era el padre Cloquell. En los ensayos se enfadaba cuando alguien desafinaba. Nunca he tenido buen oído, ya sabía que cuando eso ocurría efectuaba los movimientos con la boca sin cantar y él decía «eso va mejor». En la Nochebuena, un niño del colegio interpretaba el *Cant de la Sibil·la*. Todavía recuerdo que un año la cantó Rosselló, de un curso superior al mío. Sus padres vendían entonces la mejor sobrasada de Inca. Les digo a mis hijos, que son forofos de Mallorca, que en cada pueblo de la Isla se elabora la mejor sobrasada del mundo.

En el mes de octubre tenía lugar la matanza del cerdo. Se hacía en la única casa de campo que quedaba en el casco urbano, justo detrás de los pabellones. En ella vivían *madò Maria* y *l'amo Andreu*. Para engordar el cerdo cada año les alquilábamos, por 100 pesetas, las dos higueras que tenían en el pequeño huerto, lo que me permitía visitar 'mis higueras' todo el verano y que se cumpliera, con su inicio, el refrán: *per Sant Pere s'enrevolta sa figuera*.

El nostre amic Juan Tous pensa que ell és el que està acotat en el centre. Com ho podem assegurar nosaltres? El que sí sap ben cert és de la nevada que caigué.

El miércoles después de Pascua tenía lugar la romería de Nuestra Señora del Cocó, cerca de Lloseta y, en la octava, la del puig de Santa Magdalena: Nuestro ‘pan caridad’ eran las empanadas sobrantes de la Pascua. Nunca falté a ninguna de las dos.

El día del Corpus, después de la procesión, toda la familia tomaba el primero y casi único helado de la temporada, un *gelat d'avellana*. Era como un rito. El acontecimiento tenía lugar en *Can Matias*, junto a la parroquia de Santa María la Mayor.

Un año en las fiestas patronales de San Abdón y San Senén, en la plaza de toros pude reconocer a uno de mis héroes: Errol Flynn, el de ‘Robín de los Bosques’. En aquel momento fue algo muy importante en mi vida. Este famoso actor recalaba en Mallorca todos los años a bordo de su famoso yate *Zaca*.

Mi afición al fútbol hizo que me convirtiera en socio infantil del C.D. Constancia. Pagaba una cuota anual de 25 pesetas, que me permitía asistir a todos los partidos que el equipo jugaba en *Es Cos* incluidos los del día del Club y del día Económico. En las gradas, cuando el arbitraje se inclinaba para el equipo visitante, el público lo insultaba con todo tipo de improperios. Por el tono de voz, el más duro era cuando le llamaban «Cruellas». Se decía que había realizado un arbitraje nefasto que terminó por piernas, aunque algunos aficionados lo esperaron en el puente del tren para lanzarle un pedrusco. Al parecer, hacía más de 10 años que Cruellas había arbitrado un partido de máxima rivalidad entre el Mallorca y el Constancia, y aquél había salvado la categoría a costa del Constancia, que la perdió. En Semana Santa de 1956 me trasladé con mi familia a Palma, donde continué mis estudios en el colegio de San Francisco, estaba cursando 5º de bachiller. En él me esperaba su director fray Antonio Nicolau. Max Aub decía que uno es de donde ha hecho el bachiller, cursé el 85% del bachiller en Inca; luego, puedo considerarme un 85% inquero.

San Cristóbal de La Laguna, 17 de agosto de 2007

Juan Tous Meliá

QUADRE D'HONOR III CERTAMEN BEAT RAMON LLULL

NARRACIÓ CURTA, en castellà

1r i 2n d' ESO

1r premi	2n premi
Miquel Bonet Pericàs	Núria Fluxà Torres

3r i 4t d' ESO

1r premi	2n premi
Neus Ripoll Batle	Joana Maria Ferrer Gost

Batxillerat

Accèssit: Aina Cabrer Palomés

NARRACIÓ CURTA, en català

1r premi

Laura Villalonga Serra	Pere Antoni Jaume Mas

Batxillerat

1r premi

Aina Cabrer Palomés	Maria M. Coll Villalonga

EXPRESSIÓ PLÀSTICA I VISUAL

1r i 2n d' ESO

1r premi	2n premi
M. Mar Fonseca Frontera	Maria Garcías Ginard

Accèssit: Nacho Ferrer March

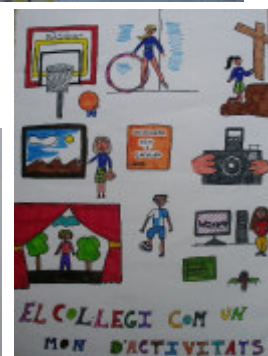
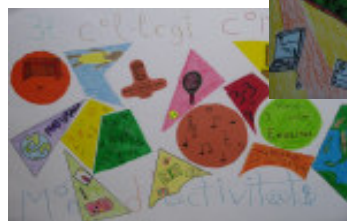
3r i 4t d' ESO

1r premi	2n premi
L. A. Jiménez Martínez	Marg. M. Rodríguez Garau

Accèssit: Marc Perelló Ferrer

Alguns dels treballs presentats al Certamen.

Manuel Chinchetru Pérez, quin amic!

Nascut a Alfaro, però natural de Herramélluri – ambdós de La Rioja –, l'any 1942. És casat des de fa 40 anys. Té un fill menescal i una filla metge endocrina. De professió, militar. És coronel d'Artilleria i ha estat destinat a diversos llocs: Vitòria, Burgos, Bilbao, Pamplona, Logroño, i Madrid. Actualment, ja jubilat, està reorganitzant aquesta etapa de la vida, en la qual pensa dedicar-se, sobretot, a la família i a l'estudi, principalment a la història (de Castella i Navarra, de manera especial) i de San Millán, monestir cap al qual té una especial i molt forta vinculació.

Referent a la relació amb el nostre Col·legi, el nostre interlocutor ens parla d'una vinculació molt especial amb Inca. Fonamental -diu ell-, ja que com fill de militar destinat al Quarter d'Inca, va estudiar aquí, en el Col·legi del Beato Ramón Llull, els seus estudis d'ingrés i batxillerat (6 cursos), entre els anys 1950 i 1957. Recorda aquesta etapa de la seva vida de 7 anys de durada com una part importantíssima de la seva vida, on va rebre una formació escolar, i sobretot religiosa, magnífica, essent el Col·legi inquer el de millor record, amb diferència, dels molts i distints centres d'estudis pels quals ha passat.

Premi Fi de Curs
5è batxillerat, 1956

Des de la distància física que ens separa, voldria fer notar la percepció que he rebut les moltes vegades que he parlat amb ell. Si telefonar a un antic alumne és a vegades com una aventura - ja que no saps com te rebran perquè desconeixes quin record en té ell del seu pas pel centre-, en aquestes ocasions ha estat un reforç moral important, ja que a més del bon record que ell diu que té, també té presents a molts i molts de companys i professors amb qui va conviure. I el record que d'ells té és totalment viu, actualitzat, com si de fa dos dies es tractàs. De la seva escola els coneix a tots, a tots. Ho guarda tot. I d'Inca quasi podria dir que sabia «on es colgava el dimoni», ja que de les seves converses se li fa fàcil parlar de tot el que enyora: els bars d'Inca on feia el variats, la vida del carrer Major, el futbol del Constància, els malnoms dels amics, els mil i un records de joventut ... I si li hem de retreure alguna cosa és per dir-li que ara, ja jubilat, hauria de venir a fer una passadeta per gaudir de la companyia dels seus familiars inquers entre els quals hi ha nebots que també són Antics Alumnes.

A continuació us oferim la lectura d'una col.laboració que ens ha fet arribar en Manuel. Gràcies, de tot cor, i, si Déu vol, fins prest!

EL IDIOMA CASTELLANO EN SUS ORÍGENES

HISTORIA

De los idiomas hablados por los primeros habitantes de la Península Ibérica no se conoce ninguno, excepto el vascuence o euskera ¿íbero?

La dominación romana comenzó el S. III a. de C. y duró 6 siglos largos. Su idioma, el LATIN, se impone de manera gradual.

Los invasores visigodos adoptan el latín como idioma; el que hablan las clases doctas es culto, mientras que el pueblo llano lo habla muy deformado. A este le llamamos ROMANCE.

Los árabes entran el año 711 con su idioma, pero los mozárabes - cristianos que viven en sus dominios - hablan romance enriquecido con palabras del invasor.

En el S. X, en los reinos cristianos, se habla en latín decadente y corrompido enriquecido con voces de otros pueblos, creando, en diferentes lugares los correspondientes dialectos. En resumen: hablan romance. En el Condado de Castilla - la actual provincia de Burgos y parte de las limítrofes - el espíritu castellano ya está formado cuando muere Fernán González el año 970 - primer conde independiente - y uno de sus elementos fundamentales es la lengua que hablan, que llaman CASTELLANO.

No obstante en los monasterios los códices se escriben en latín, al igual que los documentos de los reyes. Nuestro seguimiento del idioma será, cronológicamente, en: las Glosas Emilianenses, el libro Poema de Mío Cid y el poeta Gonzalo de Berceo.

Campament
La Victòria, 1957

GLOSAS EMILIANENSES

San Millán de la Cogolla es un pueblo de La Rioja, separado 1 km. escaso de Berceo. Aquí se hallan los monasterios de: Suso, o de arriba; y Yuso, de abajo, y muy próximos entre sí.

El Santo titular Millán o Emiliano, nació en Berceo el año 473, vivió y murió, en lo que hoy es el monasterio de Suso (deshabitado desde la Desamortización de 1835), el año 574. Sus restos se hallan en el monasterio de Yuso, custodiado por los monjes Agustinos Recoletos. Las GLOSAS se encuentran en el **CÓDICE AEMILIANENSIS 60**, que consta de 96 hojas de pergamino de poca calidad. Contiene narraciones espirituales y, al final, sermones de San Agustín y de San Cesáreo de Arles.

Está escrito en latín con letra visigótica y es un libro de trabajo ordinario de los monjes. Fue trabajado, en la primera mitad del S. XI, por un monje del monasterio de Suso; poniendo entre líneas explicaciones ocasionales, en romance, para facilitar su lectura a los que, como él, no conocían bien el latín. Estas notas son las glosas.

Algunas glosas están en latín, más o menos sinónimo de la palabra dificultosa; la mayoría, hasta completar 143, en romance; y 2 en vascuence. Ello hace al glosador bilingüe, probablemente navarro.

La glosa 89 es diferente de todas y fruto de la preparación de un sermón - que corresponde a San Cesáreo de Arles - ; pues la puso en el margen de este folio y es una frase de 43 palabras que traducen esta frase original:

**ADIUVANTE DOMINÉ NOSTRO IESU
CHRISTO CUI EST
HONOR ET IMPERIUM CUM PATRE ET SPIRITU
SANCTO IN SAECULA SAECULORUM. AMEN**

Vamos a transcribir la glosa, cuyo gran mérito es ser el primer texto escrito en romance que se conserva en España. Evidentemente ha podido haber otros más antiguos. Dámaso Alonso, que fue presidente de la Real Academia de la Lengua, llama a estas glosas «el primer vagido de la lengua castellana», escritas en el dialecto riojano que, a partir de la incorporación de la Rioja a Castilla, en el S. XI, es absorbido por el castellano, padre de nuestro hoy universal idioma, hablado por más de 450 millones de personas en todo el mundo.

**CONO ADIUTORIO DE NUESTRO DUENO
DUENO CHRISTO DUENO SALBATORE
QUAL DUENO GET ENA HONORE
E QUAL DUENO TIENET EL MANDATIONE
CONO PATRE CONO SPIRITU SANCTO
ENOS SIECULOS DE LOS SIECULOS**

**FACANOS DEUS OMNIPOTES TAL SERBITIO
FERE KE DENANTE ELA SUA FACE
GAUDIOSO SEGAMUS. AMEN.**

Las tres últimas líneas no son traducción, sino que el monje, movido por su fervor, se estira con una plegaria, de su invención, a Dios omnipotente.

Amigo lector, me imagino que no has comprendido nada, o muy poco, de la glosa romance, y es lógico. El profesor Emilio Alarcos lo explica así: «Cada generación entiende a la precedente y es entendida por la siguiente; pero al cabo de 15, 20 ó 30 generaciones, los hablantes serán incapaces de comprender a sus antiguos predecesores si resucitasen o, lo que es lo mismo, verán como ajenos los escritos procedentes de ellos». Pongamos, pues, al día la glosa:

**CON LA AYUDA DE NUESTRO DUEÑO
DUEÑO CRISTO, DUEÑO SALVADOR
EL CUAL DUEÑO ESTÁ EN LA GLORIA Y
EL CUAL DUEÑO QUE TIENE EL MANDO
CON EL PADRE, CON EL ESPÍRITU SANTO
EN LOS SIGLOS DE LOS SIGLOS.
HÁGANOS DIOS OMNIPOTENTE HACER
TAL SERVICIO QUE DELANTE DE SU FAZ
GOZOSOS SEAMOS. AMÉN.**

El citado código 60 es uno de los 66 que, el año 1821, fueron arrebatados por la fuerza el monasterio de Yuso y se trajeron a Madrid, donde actualmente se halla en la Real Academia de la Historia. Ha sido restaurado con cargo al Gobierno de la Comunidad Autónoma de La Rioja.

El primer texto en francés, del año 842, «Los Juramentos de Strasburgo», es un texto político; el primero en italiano, de finales del S. X, «Placitos Casineses», es un texto jurídico; y el nuestro, como acabamos de ver, una oración a Dios.

No queremos olvidar a las **GLOSAS SILENSES**, algo posteriores a las emilianenses, que se escribieron en el burgalés cenobio de Santo Domingo de Silos. El código corrió peor suerte que el nuestro, pues se halla en el Museo Británico de Londres.

LA COL.LABORACIÓ DE...

*D. Isidre Carreras Vila,
Doctor en Medicina*

*21-X-97, acte d'Investidura del
P. Colom com Doctor Honoris Causa*

Ara fa seixanta anys que vaig acabar el primer curs de batxillerat a Sant Francesc, i cinquanta-quatre des que ens graduàrem. De llavors fins ara ha plogut molt; ha plogut, ha fet vent i ha tornat a sortir el sol; d'una dictadura a una democràcia que ja em estrenat fa trenta-dos anys però que alguna vegada sembla que encara està en bolquers democràtics. Han succeït moltes coses, tant a mi com als qui foren els meus companys de batxillerat. Algunes vegades hem estat protagonistes i unes altres simplement espectadors, tota una vida que ara analitzam amb certa

benevolència. Record en aquest moment, que de tots els qui començàrem, tan sols disset vam fer l'Examen d'Estat. Eren temps difícils i molts pares no varen poder prescindir de l'ajut del seus fills.

Uns ens van deixar fa temps, record a fra Brunet, que tots hem recordat freqüentment, era un bon estudiant i un bon amic, segurament hauria estat un bon frare; o un poc més tard, en Rafel Fuster o en Guillem Rosselló o, gairebé ahir, en Garau de Maria de la Salut, home jovial i gran company.

En els darrers anys, quant els uns i els altres ens hem anat jubilant, han disminuït les obligacions personals i el treball, i l'estar desenfeinats ens ha permès disposar d'un poc més de temps; hem tengut reunions i dinars, en què sempre ha estat ben present l'afecte i la bona relació d'uns amb els altres, i per a qualsevol que ens ves des de l'objectivitat, era ben patent i clar que per damunt de tot hi havia germanor, estima, i alegria en cada retrobada. Però el més important de tot, des del meu punt de vista, és que l'afecte i la unió que es respirava cada vegada, era cosa que sortia del nostre cor i dels nostres sentiments, era una espontaneïtat, diria que un desig contingut des d'anys per expressar d'alguna manera l'estimació que sense saber-ho hi havia entre nosaltres des de sempre, i que tan sols es tornava amb tristesa i desesperança quan parlàvem d'algú que ja se n'havia anat.

Parlaven de tot, de la família, del treball o del ja no treball, del passat, de les anècdotes, de «s'hortet», important punt de reunió, de les polissonades que havíem fet i de tantes coses, però tret d'honroses excepcions mai parlàvem dels frares, és com si no hi haguessin estat i pensant i recordant amb pregunto si realment hi estaven. No ho sé, és una pregunta que freqüentment em faig i no sé contestar, així com tampoc sé contestar si ara hi són.

De totes maneres, el que vull expressar en tota la força del meu cor és la gran importància d'aquesta Associació i enaltir el treball que contínuament està desenvolupant tant a favor dels qui ja som exalumnes com preocupant-se dels qui ocupen en aquests dies els que varen ésser els nostres llocs. Dir de manera clara i contundent que ningú ni gens fins que l'Associació prengué forma s'havia preocupat d'avivar els calius que sempre havien estat en nosaltres.

* El Sr. Carreres és el primer President que ha tengut l'actual Associació d'Antics Alumnes, fundada el 19 d'octubre de 1996, i que reemprengué el camí d'altres antigues Associacions que ens consta han existit al llarg dels quasi cent anys d'escola.

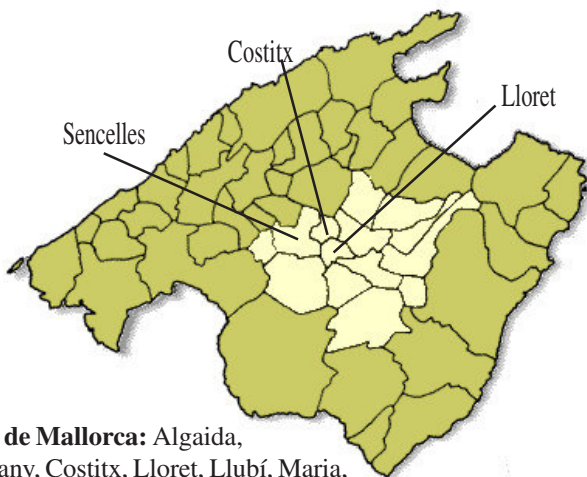
ACTIVITATS PER AL CURS 2007-08

Si bé a hores d'ara encara no podem concretar tot el que potser facem enguany, sí que podem anunciar:

- **DISSABTE 10 DE MAIG 2008**, XII TROBADA. ASSEMBLEA GENERAL. Homenatge als Batxillerats superiors 1957-58 i COU 1982-83 (50è i 25è aniversaris).
- **GENER 2008**. Convocatòria IV CERTAMEN BEAT RAMON LLULL (Narració, fotografia i dibuix).
- **MAIG-JUNY 2008**. DISTINCIONS: IX Premi Sant Francesc d'Inca i VII Premi Qualitats Humanes. Edició Full Informatiu nº 15. Edició treballs premiats III Certamen Beat Ramon Llull.

ON ÉS EL CENTRE GEOGRÀFIC DE MALLORCA?

A quin municipi es localitza el centre de Mallorca?, a Lloret?, a Sineu?, a Sencelles?, a Sant Joan?, a Costitx?. La resposta serà una o altra depenent de qui respongui. Els sencellers defensen que el centre de Mallorca es troba en el pou de Judí, el qual és visible des de la carretera vella de Sineu, concretament se situa prop del llogaret de Ruberts. Aquesta creença popular sobre el centre geogràfic és la més coneguda pels mallorquins, encara que no és l'única, ja que pels lloretans el centre de l'illa des de tota la vida ha estat en el pou de Llorac, el qual es troba a la carretera que uneix Lloret amb Montuïri. Per altra banda, els costitxers creuen sens dubte que el cor de Mallorca està en el pou de Costitx. De fet, els costitxers defensen que a l'any 1992 el seu Ajuntament va manar fer un estudi científic al Departament de Ciències de la Terra de la UIB, el qual diu que el centre de l'illa es troba a Costitx, concretament prop d'un pou situat en el camí d'es Horts. L'estudi de la UIB es va realitzar a partir de la digitalització territorial de l'illa en la projecció Universal Transversal de Mercator (UTM) a una escala 1:50.000. Posteriorment, es va crear un fitxer de punts corresponents a la línia de la costa de l'illa i es va aplicar un sistema d'informació geogràfica (SIG), el qual es basa en un programa informàtic que permet calcular el centre territorial a partir dels punts de delimitació de la zona. El resultat obtingut d'aquest estudi, situava el centre de Mallorca en les coordenades X (495.85), Y (4387.77), les quals es corresponen amb un lloc situat dins el terme municipal de Costitx. Segons el catàleg de l'Ajuntament Costitxer, les coordenades UTM dels pous del camí d'es Horts són X (494.84), Y (4389.18), gairebé les mateixes que les de l'estudi de la UIB, per això els costitxers argumenten que el centre de Mallorca es troba en aquests pous.

Pla de Mallorca: Algaida, Ariany, Costitx, Lloret, Llubí, Maria, Montuïri, Petra, Porreres, Sant Joan, Sta. Eugènia, Sencelles, Sineu i Vilafranca

*Miquel Àngel Coll Ramis. (Lloret)
Antic alumne del Col·legi (1990-2002).
Llicenciat en Geografia (UIB).
Màster en planificació i gestió
sostenible de les destinacions turístiques
(Universitat Oberta de Catalunya).
Col·laborador del Diario de Mallorca.*

A més, tot i que amb menys força, també existeixen altres postures que situen el centre de Mallorca a Sineu, i afirmen que «el pern del món» es troba sota el campanar de l'església; o fins i tot n'hi ha que defensen que el centre se situa en el pou de Solanda al municipi de Sant Joan. Resalta el fet que la majoria de les creences coincideixen a situar el centre de l'illa prop d'un pou públic, tal volta aquest fet vengui donat per la seva importància històrica com a lloc estratègic per abeurar el bestiar.

El traçat irregular de l'illa ha permès sostenir al llarg del temps totes aquestes teories diverses sobre on es localitza el centre geogràfic de Mallorca. De fet, aquesta ancestral disputa entre Sencelles, Lloret, Costitx i Sineu per ser el «cor» de l'illa ha donat lloc a la presència de diverses fites en cadascun d'aquests municipis, que indiquen el punt central de Mallorca. En el cas del pou de Llorac (Lloret), hi ha una placa de pedra en la qual es pot llegir en llatí «Pou de Llorach Hic Maiorcae Medium», és a dir, «Pou de Llorach, aquest és el centre de Mallorca». Aquest pou es troba a poc més d'un quilòmetre del nucli urbà de Lloret. Es tracta d'un pou excavat en forma de sínia i té una profunditat d'un poc més de set metres. Per altra banda, antigament el pou de Judí (Sencelles) tenia esculpit un cor de pedra que simbolitzava el cor de Mallorca. L'any 1999 aquest pou va ser reformat al trobar-se en molt mal estat i en l'actualitat ja no disposa del cor en la seva estructura. El pou de Judí no tan sols és conegut com un referent geogràfic, sinó que també existeix una creença popular que diu que l'aigua d'aquest pou augmentava la fertilitat de les dones.

Sense cap dubte, aquest debat sobre la centralitat geogràfica de Mallorca ha estat possible en gran part per l'absència de dades que donin fe, de forma oficial o científica, del lloc on es troba l'esmentat centre geogràfic. Un dels principals motius d'aquestes dificultats és la forma de polígon irregular que té l'illa de Mallorca, fet que dificulta el poder establir una fita exacta per a localitzar el centre. A causa d'això, el punt central de l'illa variarà en funció de la metodologia i l'escala utilitzada a l'hora de digitalitzar el traçat de la costa, ja que aquesta tasca posteriorment és la que condiciona els resultats dels càlculs matemàtics que s'apliquen per obtenir el punt central de l'illa.

A pesar d'aquestes dificultats tècniques, trobam diversos autors que coincideixen en les seves obres a situar el centre de Mallorca en el municipi de Lloret.

Per resoldre la històrica incertesa sobre la «vertadera» centralitat territorial de l'illa, l'Ajuntament de Lloret va sol·licitar durant l'any 2005 al Ministeri de Foment les coordenades del centre geogràfic de Mallorca. Els resultats de l'informe emès pel Centre Nacional d'Informació Geogràfica (Ministeri de Foment) assenyalaven que el punt central de Mallorca es localitzava a les coordenades X (496.394), Y (4385.084) de l'ús 31. Concretament el situen prop de la cova d'en Deinat, situada a la zona boscosa de Sa Comuna, al terme municipal de Lloret. La Cova d'en Deinat és la millor de les poques que hi ha al municipi lloretà. Es tracta d'una cova d'enterrament, de planta irregular i condueix a la seva porta un estret corredor que va estrenyent-se a mesura que a ella s'acosta. La porta té forma ovalada irregular i no està en el centre, sinó que està col·locada cap a l'esquerra de la paret que deixa el corredor que a la porta condueix. Està dirigida cap al sud-oest i mideix 14,30 metres de llarg; d'ampla a la part anterior 3,50 i a la part posterior 6,30; el corredor mideix 7,10 de llarg i 1,10 d'ampla a la part anterior i 1,60 a la part posterior. Aquesta cova està dins la mateixa Comuna i la seva cronologia es remunta a l'edat del bronze antic, 1500-1200 aC. La cova té fàcil accessibilitat tant pel camí de sa Comuna com pel camí del Ras, situat a un revolt de la carretera de Sineu a Algaida (PM-313).

A pesar d'haver-se resolt el «gran» enigma sobre on se situa el centre de l'illa, de ben segur que seguiran havent-hi un sens fi d'opinions referents a aquest tema. Per una banda, els qui defensen els resultats científics i per altra banda, els que són partidaris de mantenir les creences populars, ja que són les que més han calat dins la societat mallorquina al llarg de la història. En definitiva, sigui on sigui el punt central de Mallorca, el que és ben cert és que aquest es troba dins qualque indret de la comarca del Pla de Mallorca.

Amb el suport de

Butlletí editat per l'Associació d'Antics Alumnes del Col·legi Beat Ramon Llull, c/.Vent, 10 07300 Inca.

Dipòsit legal: PM 1889-1997

Imprès a Gràfiques Goya (Lloseta)

Las ventajas y los encantos de viajar

por Dodge Fielding

He tenido la gran suerte de haber nacido hijo de un padre que escribía guías turísticas y una madre que era agente literario, así facilitando la publicación de las obras de su marido. Este proyecto familiar nos trajo desde E.E.U.U. a Europa, específicamente Mallorca, en el año 1952.

Visto con los ojos de un niño americano de pura cepa, todo me parecía nuevo: el paisaje, la comida, la gente, sus costumbres y, claro, dos lenguas habladas con un solo acento -mallorquín con acento pollensín y castellano con acento pollensín-. Esto cambió bastante cuando ingresé en el Colegio del Beato Ramón Llull en el año 1954 y descubrí cómo era el mallorquín con acento inquiero y castellano con acento inquiero. Más extraño fui yo a mis compañeros de escuela, hablando castellano y mallorquín con un acento americano.

Éstas y tantísimas otras experiencias que tuve durante aquellos años formativos eran imprescindibles en mi transformación de un típico chico americano a un ciudadano del mundo. Mi sangre y pasaporte siguen siendo del mismo país, pero mi corazón y alma pertenecen a un foro muchísimo más amplio. Jamás hay que negar a cualquier niño o niña la oportunidad que tuve yo de viajar, conocer y tal vez vivir en otro país, con otras costumbres, lengua(s) y cultura.

Así, y sólo así, se aprende la profunda verdad que, por nuestras muchas diferencias, en el fondo todos somos iguales. Nuestra humanidad nos une a la vista de Dios, la cual llegamos a compartir con el beneficio de viajar—especialmente si tenemos la gran fortuna de hacerlo en la flor de nuestra juventud.

ASSOCIACIÓ D'ANTICS ALUMNES

Col·legi Beat Ramon Llull Inca

Si vols...

- retrobar-te amb els teus companys
- aconseguir fotografies, orles, informació...
- estar informat de les nostres activitats i

Fes-te'n soci!

www.beatramonllull.org

anticsalumnes@beatramonllull.org

C/. Vent, 10 07300 Inca

Tel. 971 500 100

Quèta anual 16!